

ПІДПРИЄМНИЦТВО

УДК 35.073+339.562

О. Г. Мельник, О. В. Мукан, О. І. Яцишин
Національний університет “Львівська політехніка”

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МИТНОГО РЕЖИМУ “МИТНИЙ СКЛАД” ПІД ЧАС ІМПОРТУ НАФТОПРОДУКТІВ

© Мельник О. Г., Мукан О. В., Яцишин О. І., 2016

Розглянуто відмінності між митним складом та складом митниці відповідно до чинного законодавства України, проаналізовано порядок роботи складу митниці та митного складу, досліджено тенденції ринку світлих нафтопродуктів, сформовано пропозиції щодо удосконалення діяльності підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну та митну діяльність, застосовуючи митний режим митного складу під час імпорту світлих нафтопродуктів.

Ключові слова: митниця, митний режим, склад митниці, митний склад, нафтопродукти.

O. H. Melnyk, O. V. Mukan, O. I. Yatsyshyn
Lviv Polytechnic National University

SPECULARITIES OF THE CUSTOMS REGIME BONDED WAREHOUSE IN CUSTOM CLEARANCE OF PETROLEUM PRODUCTS

© Melnyk O. H., Mukan O. V., Yatsyshyn O. I., 2016

Because of high energy dependence of Ukraine, in particular, from imports of oil and oil products, the issues related to moving petroleum derivatives through the customs of Ukraine and their customs clearance remain relevant and important. The volatility of the national currency, challenging conditions in which enterprises of Ukrainian fuel and energy complex operate due to deepening political and economic crisis cause oil traders to diversify customs regimes in their foreign trade operations to avoid the risks associated with foreign trade and customs activities.

The main purpose of the article is to analyze the specifics of using the customs regime of customs warehouse during moving oil products to the customs territory of Ukraine and to develop recommendations to improve procedures for placing the imported oil products into this customs regime.

Exploring peculiarities of applying the customs regime of customs warehouse, it is first of all necessary to clarify the difference between the terms “warehouse of customs” and “customs warehouse”. Premises, tanks, indoor and outdoor grounds, refrigerators or freezers that are owned or used by the customs and that are specially equipped for storing goods or vehicles of commercial use under customs control may be used as warehouses of Ukrainian State Fiscal Service customs having been determined as such by the order of the Customs. The customs warehouses store goods that have not been cleared yet and that are still to be taxed with customs duties but the procedures have been postponed for some time or the goods are stored waiting for the change of the customs regime. The customs warehouse is the customs

regime within which foreign or Ukrainian goods are stored under customs control with their conditional full exemption from customs duties and taxes and without applying non-tariff regulation of foreign trade activities.

Oil traders can also use the customs regime of customs warehouse in order to delay the payment of customs duties and the fulfillment of obligations concerning non-tariff regulation, to purchase large quantities of goods when the supply on the international market is the most profitable and to sell goods when the demand on the domestic market is the most favorable, to form small consignments of goods, to reduce transportation costs.

Light oil products are imported to Ukraine from Belarus, Lithuania, Bulgaria, Poland, Romania and the Russian Federation.

To improve the activities of enterprises engaged in foreign trade and, in particular, customs activities using the customs regime of customs warehouse when importing light oil products and to avoid problems of customs clearance of goods (commodity heading UKT ZED 2710 – gasoline, diesel oil, fuel oil, jet fuel etc.) in the customs regime of customs warehouse it is necessary:

1) to equip customs warehouses with tanks and reservoirs used for storing liquids, oil, in particular;

2) to improve the system of the electronic journals used in customs warehouses;

3) to bring the equipment of the customs warehouses in compliance with the EU norms and standards.

Key words: customs, customs regime, customs warehouse, warehouse of customs, oil products.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Розвиток України, як і будь-якої іншої держави, неможливий без використання енергії. Економічно ефективне, екологічне, постійне, у достатніх обсягах забезпечення країни власними чи зовнішніми енергетичними ресурсами є запорукою її енергетичної безпеки, а відтак і сталого розвитку економіки та усіх сфер життєдіяльності окремої людини. Внаслідок високої енергозалежності нашої держави, особливо від імпортних поставок нафти та нафтопродуктів, питання переміщення продуктів нафтопереробної промисловості через митний кордон України та їх митного оформлення залишаються актуальними та важливими. Зокрема, нестабільність курсу національної валюти, складні умови функціонування вітчизняних підприємств паливно-енергетичного комплексу через поглиблення політичної та економічної кризи стали причиною того, що нафтотрейдери стикнулися з необхідністю диверсифікування митних режимів, що використовуються ними у процесі реалізації зовнішньоекономічних операцій, з метою уникнення ризиків зовнішньоекономічної та митної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Сучасні проблемні аспекти організації операцій у межах митного режиму “митний склад” є об'єктом досліджень таких учених, як Н. Осадча [1], П. Пашко [2], В. Науменко [3] та ін. Незважаючи на численні наукові праці, питання напрямів удосконалення використання митного режиму “митний склад” залишаються недостатньо дослідженими.

Формування цілей статті (постановка завдання). Основною метою роботи є аналізування особливостей застосування митного режиму “митний склад” під час ввезення на митну територію України нафтопродуктів, а також розроблення рекомендацій щодо удосконалення процедури розміщення імпортованих нафтопродуктів у цей митний режим.

Виклад основного матеріалу досліджень з повним обґрунтуванням отриманих результатів. Досліджуючи особливості застосування митного режиму “митний склад”, насамперед необхідно чітко розмежовувати поняття “склад митниці” та “митний склад”. Зокрема, ст. 239 Митного кодексу України передбачає можливість створення і функціонування складу митниці. Як склади митниці Державної фіскальної служби України можуть використовуватися визначені наказом митниці приміщення, резервуари, криті та відкриті майданчики, холодильні чи морозильні

камери, які належать митниці або використовуються нею, і спеціально обладнані для зберігання товарів чи транспортних засобів комерційного призначення під митним контролем. На митних складах перебувають товари, щодо яких митне оформлення ще не здійснено, які підлягають оподаткуванню митними платежами, але це відкладено на певний час, чи до зміни митного режиму. На складах митниці створюються зони митного контролю, у межах яких митниця здійснює митні формальності. Митниця несе передбачену законом відповідальність за пошкодження чи втрату товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що зберігаються на складах митниці [4].

Відповідно до наказу Міністерства фінансів України № 627 від 30.05.2012 р. зі змінами та доповненнями від 28.07.2015 р., затверджено Порядок роботи складу митниці ДФС. У цьому наказі окреслено процедуру організування роботи складу митниці, встановлено вимоги до товарів і транспортних засобів комерційного призначення, що можуть зберігатися на складі митниці, зазначено умови розміщення товарів та транспортних засобів комерційного призначення на складі митниці, визначено перелік операцій, які можуть застосовуватися до товарів, розміщених на складі митниці, та терміни їх зберігання на таких складах [5].

Свою чергою, митний склад, відповідно до ст. 121 Митного кодексу України, – це митний режим, у межах якого іноземні або українські товари зберігаються під митним контролем із умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Товари розміщуються на митний склад і вивозяться за його межі винятково у присутності уповноважених посадових осіб митного органу. Усі операції на митному складі проводяться з дозволу митного органу, а робота митного складу повинна бути організована так, щоб не допустити розміщення на ньому або вилучення з нього товарів без контролю з боку митного органу. Саме тому однією з особливостей роботи митних складів є те, що товари зберігаються на них з обов'язковим накладенням митного забезпечення митного органу і пломб утримувачем митного складу. Вимога щодо накладання митного забезпечення може не поширюватися на митний склад, що належить підприємству, внесеному до переліку підприємств-резидентів, які користуються режимом сприяння. При цьому таке підприємство повинно бути учасником консигнаційної угоди або угоди про переробку давальницької сировини [4].

Згідно із чинним законодавством України, розрізняють митні склади відкритого типу (склади, що призначені для зберігання під митним контролем товарів, що переміщуються через митний кордон України, згідно із зовнішньоекономічними договорами (контрактами), укладеними як утримувачем цього складу, так і будь-якими іншими особами) і склади закритого типу (склади, що призначені виключно для зберігання під митним контролем товарів, що переміщуються через митний кордон України, згідно із зовнішньоекономічними договорами (контрактами), що укладаються утримувачем цього складу або учасниками об'єднання підприємств, учасником якого є утримувач складу). Декларування товарів, які розміщені на митних складах закритого типу, здійснює утримувач складу або митний брокер. Для відкриття митного складу відкритого типу його утримувач повинен отримати ліцензію на здійснення митної брокерської діяльності, яка є підставою для декларування товарів, що належать іншим підприємствам.

Наказом Міністерства фінансів України № 835 від 16.07.2012 р. затверджений Порядок надання складським об'єктам статусу “митний склад” та позбавлення такого статусу. Цим наказом встановлені вимоги до облаштування митного складу, визначений порядок внесення до реєстру митних складів, отримано дозвіл на відкриття митного складу тощо [6].

З товарами, що зберігаються на митному складі, без дозволу митного органу можуть проводитися прості складські операції, необхідні для забезпечення збереження цих товарів:

- 1) переміщення товарів у межах складу з метою їх раціонального розміщення;
- 2) чищення;
- 3) провітрювання;
- 4) створення оптимального температурного режиму зберігання;
- 5) сушіння (зокрема зі створенням потоку тепла);
- 6) захист від корозії;
- 7) боротьба із шкідниками;
- 8) інвентаризація.

У митний режим митного складу можуть розміщуватись будь-які товари, за винятком:

– товарів, заборонених до ввезення в Україну, вивезення з України та транзиту через територію України;

- товарів, термін придатності для споживання або використання яких закінчився;
- товарів, що надходять в Україну як гуманітарна допомога;
- живих тварин;
- електроенергії, що переміщається лініями електропередачі.

За даними Львівської митниці ДФС, утримувачами складів тимчасового зберігання є:

1. На митному посту “Городок”: ТзОВ “Захід Ресурс”, ТзОВ “Тавор”, ТзОВ МЛТЦ “Леопорт”, ПП “Фірма “Галич-Кабель””, ТзОВ “Санов”, Головне управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Львівській області, ТОВ “Акваріс”, В/ч А 4150.

2. На митному посту “Малехів”: ТзОВ “Карпати-логістик”, ТзОВ “Нестле-Україна”, ТзОВ “ЛАЗ”, ПАТ “Іскра”, ТзОВ “Сіті Транспорт Груп”.

3. На митному посту “Стрий”: ТзОВ “Леоні Ваерінг Системс УА Гмбх”, ТзОВ “Темара”.

4. На митному посту “Сокаль”: ДП “Датський текстиль”, ТзОВ “Дюна-Веста”.

5. На митному посту “Скнилів”: ТзОВ “Астра”.

6. На митному посту “Дрогобич”: ТзОВ “Кімак”.

7. На митному посту “Запитів”: ТзОВ “Кроно-Україна”, ВАТ “Львівресурси”.

8. На митному посту “Львів-аеропорт”: ДП “МА “Львів” ім. Данила Галицького”.

Утримувачами митних складів у Львівській області є:

1. На митному посту “Городок”:

- ТзОВ “Захід Ресурс” – митний склад відкритого типу;
- ВАТ “Троттола” – митний склад закритого типу;
- ТзОВ “ГАБЕН” – митний склад відкритого типу.

2. На митному посту “Малехів”:

- ДП “Савсервіс Карпати” – митний склад відкритого типу;
- ТзОВ “Галка” – митний склад закритого типу.

3. На митному посту “Мостиська”:

- ТзОВ “Львів-Трейдінг” – митний склад закритого типу.

4. На митному посту “Дрогобич”:

- ТзОВ “Кімак” – митний склад відкритого типу.

5. На митному посту “Стрий”:

- ТзОВ “Діскавері-бурове обладнання” – митний склад закритого типу.

З метою відтермінування митних платежів та виконання зобов’язань щодо нетарифного регулювання, закупівлі великої партії товару у той момент, коли пропозиція на зовнішньому ринку є найвигіднішою, і подальшого продажу у той час, коли попит на внутрішньому ринку буде найсприятливішим, формування дрібних партій товару, зниження транспортних витрат митним режимом митного складу можуть скористатися й нафтотрейдери.

Світлі нафтопродукти імпортуються в Україну з Білорусі, Литви, Болгарії, Польщі, Румунії і Російської Федерації. Україна у 2015 р. імпортувала нафтопродуктів (товарна позиція УКТ ЗЕД 2710 – бензин, дизпальне, мазут, реактивне паливо тощо) на загальну суму 3857,019 млн дол. США. За даними Державної фіскальної служби України з Білорусі імпортовано палива на 1733,443 млн дол. США, з Російської Федерації – на 844,647 млн дол. США, з Литви – на 413,913 млн дол. США, з інших країн – на 865,016 млн дол. США. У натуральному виразі імпорт нафтопродуктів в Україну скоротився на 6,7 % (на 485,34 тис. т) порівняно з 2014 р. – тобто до 6760,619 тис. т. Транспортують бензин морськими, залізничними та магістральними шляхами.

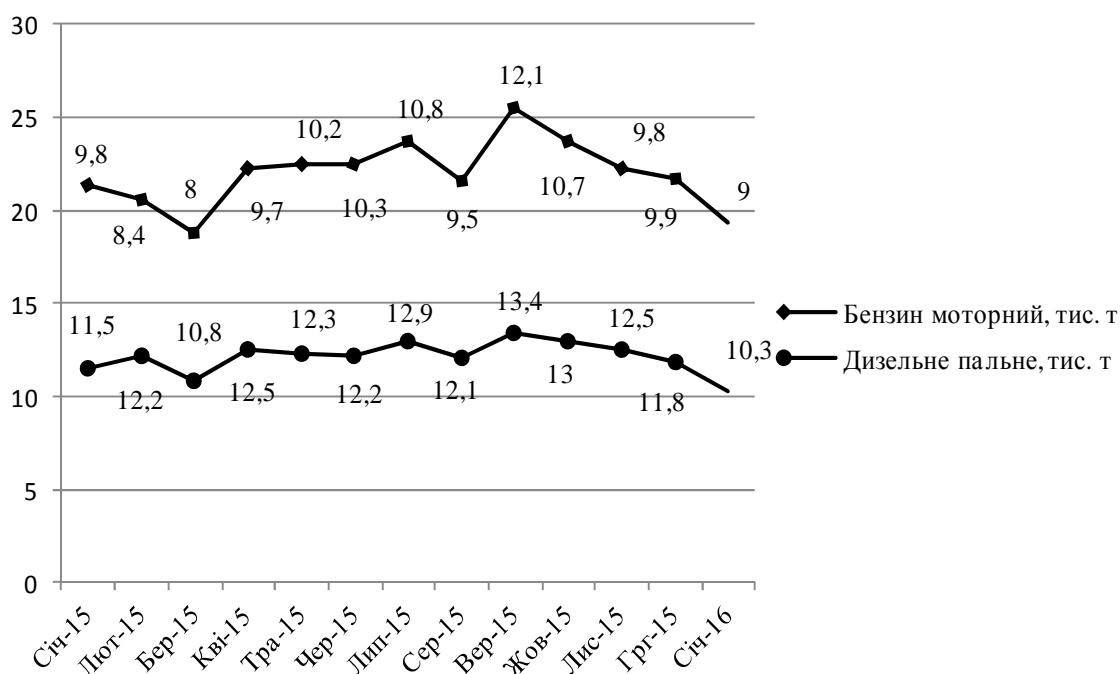
Паливний ринок України залишається доволі диверсифікованим і висококонкурентним. У 2015 р. ринок октанових продуктів поповнився новими гравцями – невеликими компаніями, а саме: ТД “Капітал Інвест”, яка здійснює гуртовий продаж нафтопродуктів у Харківській та Полтавській областях, “Юнайтед Трейд Індастрі” (спеціалізоване підприємство з реалізації світлих і темних нафтопродуктів великими (вагонні норми), дрібними (бензовозні норми) гуртовими партіями), “Каолін Інвест”, що здійснює гуртову торгівлю паливом, “Торгруп”, “Ромза” тощо.

Обсяги, які імпортують дрібні трейдери, є незначними, але їх виникнення сприяє диверсифікуванню ринку нафтопродуктів. Саме для таких дрібних компаній використання митних складів дасть можливість знизити ризики митної та зовнішньоекономічної діяльності, отримати економічні ефекти.

Відповідно до оприлюдненої інформації Департаментом економічного розвитку, торгівлі та промисловості Львівської облдержадміністрації реалізація бензину у 2015 р. зменшилась на 1,8 %, дизельного пального – на 2,9 %, пропану та бутану скрапленого – на 1,5 %. Упродовж жовтня 2015 р. у Львівській області через мережу автозаправних станцій реалізовано бензину та дизельного пального на суму понад 550 млн грн, пропану та бутану скрапленого – на 45 млн грн. Порівняно з жовтнем 2014 р. реалізовано менше бензину моторного на 10,4 %, дизельного пального – на 18,9 %, водночас збільшились продажі пропану та скрапленого бутану на 74,9 %. У жовтні 2015 р. порівняно з вереснем зменшилась реалізація бензину на 1,8 %, дизельного пального – на 2,9 %, пропану та бутану скрапленого – на 1,5 % [7].

Зниження вартості нафтопродуктів зумовлене зменшенням світових цін на ринку нафтопродуктів, ціна за барель нафти становить 48 дол. США, падіння ціни пов'язане зі світовою кризою, що пояснюється зменшенням попиту.

На рисунку показано динаміку продажу світлич нафтопродуктів через АЗС упродовж 2015–2016 рр.

Динаміка продажу світлич нафтопродуктів через АЗС упродовж 2015–2016 рр.

Аналізуючи динаміку імпорту та продажу світлич нафтопродуктів на внутрішньому ринку за минулий рік, можна констатувати значний спад обсягів імпорту та подальшої реалізації світлич нафтопродуктів, що зумовлено девальвацією національної валюти, складною політичною та економічною ситуацією у державі, а також проблемами митного оформлення, оскільки нафто-трейдери не мають можливості утримувати паливо на митному складі через відсутність спеціальних резервуарів для зберігання світлич нафтопродуктів.

З метою удосконалення діяльності підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність та, зокрема, митну діяльність, застосовуючи митний режим митного складу під час імпорту світлич нафтопродуктів та усунення проблем митного оформлення товарів (товарної позиції УКТ ЗЕД 2710 – бензин, дизпальне, мазут, реактивне паливо тощо) у режимі “митний склад” доцільно:

1) облаштувати митні склади цистернами та резервуарами, що призначені для зберігання рідин, зокрема нафтопродуктів;

- 2) удосконалити систему електронних журналів, що використовуються на митних складах;
- 3) привести оснащення митних складів до норм та стандартів ЄС, зокрема, забезпечити:
 - наявність прилеглої до митного складу території з твердим покриттям, обладнаної для стоянки вантажних транспортних засобів;
 - можливість функціонування на в'їзді прилеглої до митного складу території контрольно-пропускної системи, що забезпечуватиме реєстрацію та облік транспортних засобів, які транспортують нафтопродукти на митний склад;
 - роботу цілодобової охорони;
 - функціонування охоронної та протипожежної сигналізації;
 - наявність засобів пожежогасіння, освітлення митного складу та прилеглої до нього території, відповідно до санітарних норм і правил;
 - наявність сертифікованого спеціального обладнання для зважування, обліку та контролю за товарами, що зберігаються на митному складі (з урахуванням специфіки нафтопродуктів);
 - наявність рампи, оглядового майданчика, навантажувально-розвантажувальної техніки, можливості проведення навантажувально-розвантажувальних операцій на митному складі або на прилеглий до нього території;
 - функціонування системи відеоспостереження для нагляду за в'їздами на прилеглу до митного складу територію та виїздами з неї, воротами та дверними отворами митного складу, через які здійснюється розміщення товарів на склад або випуск товарів зі складу, фіксування такого відображення для виявлення несанкціонованого вилучення нафтопродуктів і транспортних засобів, що перебувають під митним контролем, а також ведення відповідного архіву;
 - можливості безперешкодного доступу посадових осіб митниці до системи відеоспостереження, можливості накладення на ворота та двері митного складу не менше ніж двох засобів забезпечення, наявності каналів і засобів зв'язку для роботи посадових осіб митниці та інших державних контролюючих органів (у разі їх розміщення) [6].

Висновки та перспективи подальших досліджень:

1. Розглянуто особливості функціонування митних складів та складів митниці відповідно до чинного законодавства України.
2. Узагальнено та систематизовано інформацію щодо утримувачів складів тимчасового зберігання та митних складів у зоні діяльності Львівської митниці ДФС.
3. Проаналізовано обсяги імпорту світлих нафтопродуктів в Україну з Білорусі, Литви, Болгарії, Польщі, Румунії і Російської Федерації.
4. Досліджено тенденції розвитку внутрішнього ринку світлих нафтопродуктів України.
5. Сформовано пропозиції щодо удосконалення діяльності підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність та, зокрема, митну діяльність, застосовуючи митний режим митного складу під час імпорту світлих нафтопродуктів.

1. Осадча Н. В. Митні режими як інструмент упровадження митної політики / Н. В. Осадча // *Економічний вісник Донбасу*. – 2009. – № 1 (15). – С. 30–41. 2. Пашко П. В. Митна безпека (теорія, методологія та практичні рекомендації: моногр. / П. В. Пашко. – О.: ПЛАСКЕ, 2009. – 628 с. 3. Науменко В. П. Применение таможенных режимов в Украине: теория, практика, рекомендации: науч. пособ. / В. П. Науменко. – К.: Знання, 2005. – 430 с. 4. Митний кодекс України від 13.03.2012 р., № 4495-VI, зі змінами та доповненнями від 01.04.2016 р. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>. 5. Наказ Міністерства фінансів України “Про затвердження Порядку роботи складу митного органу” від 30.05.2012 р. № 627, зі змінами та доповненнями від 28.07.2015 р. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1097-12>. 6. Наказ Міністерства фінансів України “Про затвердження Порядку надання складським об'єктам статусу “митний склад” та позбавлення такого статусу” від 16.07.2012 № 835 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1324-12>. 7. Новини. Департамент економічного розвитку, торгівлі та промисловості // Прес-служба ОДА. [Електронний ресурс]. – Режим доступу – www.loda.gov.ua/news?id=19260.com.